

**Statistikdokumentation for
Råstofindvinding i Danmark 2024**

1 Indledning

Formålet med Råstofindvinding i Danmark er at belyse det fysiske omfang af råstofindvinding fra hhv. land og hav. Statistikken er udarbejdet siden 1973, men er i sin nuværende form sammenlignelig fra 2006 og frem.

2 Indhold

Råstofindvinding i Danmark er en årlig opgørelse af volumen af indvundet råmateriale fra hhv. land og hav opgjort i kubikmeter. Statistikken opdeles på råstof typer samt regioner og kommuner.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken viser indvindingen af råstoffer i Danmark fra landjorden og fra havbunden. Den viser den mængdemæssige fordeling på råstof type og anvendelse samt den geografiske fordeling af indvindingsområderne.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Råstofindvinding på land: Sand, grus og sten, kvartssand, granit, ler, moler, kalk/kridt, tørv/sphagnum og andre råstoffer (kaolin, sandsten, skifer, klæg samt biprodukterne råjord, muld og lossepladsgas).

I statistikken opdeles på udvalgte råstof typer med følgende undergrupper:

- Sand/grus/sten: Anlægs og vejmateriale, asfaltmateriale, betontilslagsmateriale, anden anvendelse samt ukendt anvendelse.
- Ler: Keramisk industri, rødbrændende tegl, gulbrændende tegl og anden anvendelse.
- Kridt og kalk: Cement, røggasfiller, industrikalk, jordbrugskalk, foderkalk, brændt kalk og papirfyldstof.
- Kvartssand: Filtersand, sand til byggeri, støbesand, sandblæsningssand, anden anvendelse.
- Granit: Ukendt anvendelse
- Moler: Pulver, granulat, ildfaste sten.
- Plastisk ler mv.: Ekspanderende klinker, membraner, boremudder, anden anvendelse.

Råstofindvinding på havbund: Sand/grus/sten, fyldsand, grabsten og søsten, skaller og andet (nyttiggjort overskudsmateriale af sand, grus, sten).

2.3 Sektordækning

Statistikken omfatter de primære erhverv.

2.4 Begreber og definitioner

Indvinder: Person eller firma, som har fået tilladelse til indvinding af råstoffer efter LBK nr 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer eller BEK nr 1680 af 17/12/2018 Bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen

Indvindingsområde: Område hvortil der er givet tilladelse til indvinding af råstoffer efter LBK nr 124 af 26/01/2017, Bekendtgørelse af lov om råstoffer eller BEK nr 1680 af 17/12/2018 Bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen

Råstofindvinding: Indvinding af råstoffer fra land omfatter sand, sten og grus, kvartssand, granit, ler, ekspanderende ler, moler, kalk og kridt, tørv og spagnum og andet. Indvinding fra havbundet omfatter sand, ral og sten, grus, fyldsand, grabsten og søsten, skaller og andet.

2.5 Enheder

Statistikken er først og fremmest baseret på de råstoffer, der hører under Råstofloven: Sand, grus, sten, granit, kalk mv. Disse er yderligere delt op på råstoffer, der indvindes fra landjorden, og råstoffer der indvindes fra havbunden.

Råstofferne inddeles på råstofftyper. Den geografiske opdeling for råstofindvindingen på land er kommuner og regioner, (før 2007 amter) mens opdelingen for råstofindvindingen på havet er farvandsområder for optagningssteder og efter kommuner for losningssteder.

2.6 Population

Enhver, der indvinder råstoffer på land og fra havet

2.7 Geografisk dækning

Den geografiske opdeling for råstofindvindingen på land er kommuner og regioner (før 2007 amter), mens opdelingen for råstofindvindingen på havet er farvandsområder for optagningssteder og efter kommuner for losningssteder. Indvinding af olie og naturgas er ikke en del af denne statistik.

2.8 Tidsperiode

Statistikken dækker tidsperioden fra 2006 og frem. Ældre tidsserier beskrives under punktet Sammenlignelighed over tid.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Måleenheden er kubikmeter.

2.11 Referencetid

01-01-2024 - 31-12-2024

2.12 Hyppighed

Årlig

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

LBK nr 124 af 26/01/2017 Bekendtgørelse af lov om råstoffer, BEK nr 788 af 23/06/2014 Bekendtgørelse om ansøgning og indberetning om råstofindvinding på landjorden [...], LBK nr 610 af 30/05/2018 Lov om Danmarks Statistik, BEK nr 1680 af 17/12/2018 Bekendtgørelse om efterforskning og indvinding af råstoffer fra søterritoriet og kontinentalsoklen

2.14 Indberetningsbyrde

Regionerne indsamler data og overfører data til Danmarks Statistik gennem en system-til-system-løsning. Byrden er ukendt.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan findes på statistikens [emneside](#) eller ved henvendelse til Danmark Statistik.

3 Statistisk behandling

Der indsamles hvert år indvindingstal fra alle indvindere på land. De indberettede data fejlsøges ved fx at sammenligne udviklingen over tid i kommunerne og for totalerne for hver råstofkategori. Tallene for indvindingen fra havet fejlsøges på samme måde.

3.1 Kilder

De fem regioner indsamler tal for alle råstofindvindere på land og indsender data til Danmarks Statistik. Miljøministeriet sender information om indvinding fra havet.

3.2 Indsamlingshyppighed

Data indsamles årligt.

3.3 Indsamlingsmetode

Data vedrørende indvinding af råstoffer på land, indsamles ved hjælp af en system-til-system-løsning udarbejdet i samarbejde med regionerne. Regionerne indsamler oplysningerne fra kommunerne.

Data vedrørende indvinding af råstoffer fra havet modtages og behandles af Miljøministeriet.

3.4 Datavalidering

Indberettet materiale er underlagt fejlsøgning af Danmarks Statistik. Der ses på den enkelte indberettets indvinding i den aktuelle periode. Hvis indvindingen er væsentlig anderledes end forventet, rettes der henvendelse til indberetteren om korrektheden af de indsendte data. Det må antages, at ikke alle fejl i indberetningerne opdages i forbindelse med fejlsøgningen, hvorfor statistikken kan være behæftet med en vis usikkerhed forbundet med fejlindberetning. I fejlsøgningen fokuseres målrettet på de indberetninger, der har størst betydning for statistikken, så usikkerheden forbundet med fejlindberetning vurderes under normale omstændigheder at være ganske lille.

3.5 Databehandling

Råstofstatistikken er en totaltælling. Data valideres og aggregeres til kommunalt-, regionalt- og landsniveau.

3.6 Korrektion

Ikke relevant for denne statistik.

4 Relevans

Der er stor interesse for de publicerede råstofstal blandt regionerne, som bruger statistikken til at udarbejde regionsplaner for indvinding. Statistikken efterspørges også af kommuner, brancheorganisationer, andre offentlige og private institutioner, forskere, virksomheder og nyhedsmedier. Statistikken anvendes bl.a. til udarbejdelse af miljøøkonomisk regnskab i nationalregnskabet.

4.1 Brugerbehov

Statistikken anvendes af regioner, kommuner og ministerier til planlægning og forvaltning af råstofindvinding. Også brancheorganisationer, forskere, medier og virksomheder bruger statistikken i analyser, formidling og debat. Statistikken anvendes desuden til udarbejdelse af miljøøkonomisk regnskab i nationalregnskabet.

4.2 Brugertilfredshed

Brugere virker tilfredse med statistikken. Der findes ikke nogen brugertilfredshedsundersøgelse.

4.3 Fuldstændighed af data

Ikke relevant for denne statistik

5 Præcision og pålidelighed

Statistikken er baseret på en totaltælling med fuld dækning, da alle råstofindvindere har pligt til at indberette. Oplysningerne danner grundlag for afgifter og kontrolleres af myndighederne, som på forhånd har et godt billede af, hvad der bliver indvundet.

5.1 Samlet præcision

Alle råstofindvindere har pligt til at indberette til hhv. Regionerne og Miljøministeriet, og der er derfor 100 pct. dækning på statistikken. Oplysningerne om råstofindvindingen bør i princippet være ret præcise, da det danner grundlag for de afgifter, indvinderne pålægges. Fejlindberetninger vil i de fleste tilfælde opdages hurtigt, da de kontrollerende myndigheder på forhånd har rimeligt præcise forventninger til både art og omfang af den faktiske indvinding.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Både råstofindvinding på land og råstofindvinding fra havet er totaltællinger, og har derfor en stikprøveusikkerhed på 0.

5.3 Anden usikkerhed

Det vurderes, at der er ikke er anden usikkerhed for denne statistik.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Alle råstofindvindere har pligt til at indberette til hhv. Regionerne og Miljøministeriet, og der er derfor 100 pct. dækning på statistikken. Oplysningerne om råstofindvindingen bør i princippet være ret præcise, da det danner grundlag for de afgifter, indvinderne pålægges. Fejlindberetninger vil i de fleste tilfælde opdages hurtigt, da de kontrollerende myndigheder på forhånd har ret præcise forventninger til både art og omfang af den faktiske indvinding.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres normalt kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken offentliggøres ca. 6 måneder efter referenceperiodens afslutning. Statistikken udkommer normalt uden forsinkelser i forhold til det planlagte udgivelsestidspunkt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Statistikken udkommer årligt og ca. 6 måneder fra referenceårets slutning. Regionerne og Miljøministeriet indsamler data, og Danmarks Statistik offentliggør statistikken inden for en måned efter modtagelse af data.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken udkommer normalt uden forsinkelser i forhold til det planlagte udgivelsestidspunkt.

7 Sammenlignelighed

Statistikken kan sammenlignes på kommuneniveau tilbage til 1980. De indsamlede oplysninger og deres detaljeringsgrad har været uforandret gennem hele perioden. Kvalitet og pålidelighed må forventes at være højere efter 1. januar 1990, hvor der blev indført en råstofafgift, hvilket medførte øget kontrol med indberetningerne fra myndighedernes side. Fra og med 2007 opgøres data efter den nye inddeling på kommuner og regioner, og pålideligheden skønnes at være lidt lavere end fra før 2007, da kommunalreformen vanskeliggjorde sagsbehandlingen med langt flere kommuner.

7.1 International sammenlignelighed

Der er ingen EU-forordninger eller internationale standarder på området, hvilket gør sammenlignelighed med anden international statistik vanskelig.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Råstofindvinding på land er i sin nuværende form sammenlignelig tilbage til 2006. For perioden før (1989-2006) er statistikken opgjort på de gamle kommuner og amter fra før kommunalreformen. Råstoffer indvundet fra havet er sammenlignelig tilbage til 1990, dog er statistikbanktabellen RSTo4 (Losning af råstoffer fra havet (1.000 m³) efter område og råstofstype) kun sammenlignelig tilbage til 2007. For perioden før (1990-2006) er statistikken opgjort på de gamle kommuner og amter fra før kommunalreformen.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Industriens salg af varer: Industriens salg af varer indsamler oplysninger fra virksomheder inden for råstofindvinding og industri om omsætning af egne produkter herunder råstofprodukter. Ved sammenligning af Industriens salg af varer med Råstofindvinding, skal man være opmærksom på følgende.

- I Industriens salg af varer er det *omsætningen af egne produkter*, der registreres. Mange råstofvindere benytter råstofprodukterne som input i egen produktion. Disse produkter vil derfor ikke fremgå af Industriens salg af varer, - og kun i Råstofindvinding.
- Råstoffer, der indvindes af entreprenørvirksomheder, bygge- og anlægsvirksomheder, landmænd, speditører og andre serviceerhverv optræder ligeledes kun i Råstofindvinding ikke i Industriens salg af varer.
- Den del af råstofindvindingen, der indvindes af mindre virksomheder med arbejdspladser under 10 beskæftigede registreres ligeledes ikke i Industriens salg af varer, kun i Råstofindvinding.

Industriens energi-forbrug: Industriens energi-forbrug opgør oplysninger om omsætning, beskæftigelse, energiforbrug samt forskellige regnskabsforhold for råstofvindings-branchen. Hvor stor en del af den faktiske gruppe af råstofvindere, der er dækket, afhænger af de enkelte opgørelser. I nogen tilfælde medtages kun firmaer med mere end 20 ansatte i andre medtages kun firmaer, der er registreret som andelsselskab eller anpartsselskab. Når statistikken opgøres på *firmaniveau*, kan især større virksomheder have aktiviteter inden for flere forskellige brancher. I sådanne tilfælde klassificeres virksomheden efter det brancheområde, der udgør den vigtigste del af aktiviteten. Den del af råstofindvindingen som optræder som *bierhverv* vil i de tilfælde blive registreret under en anden brancheenhed.

Nationalregnskabet: I nationalregnskabet dækker gruppen råstofudvinding oplysninger om indvinding af olie og naturgas samt *øvrige råstoffer*. Det der i Nationalregnskabet betegnes som *øvrige råstoffer* er altså sand grus, sten mv., som i Råstofindvinding er den primære statistik.

7.4 Intern konsistens

Der er ingen kilder til mulig intern inkonsistens.

8 Tilgængelighed

Statistikken udgives i [Nyt for Danmarks Statistik](#). I Statistikbanken offentliggøres tal for Råstofindvinding i Danmark under emnet [Råstofindvinding](#). Se mere på statistikkens [emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Statistikken udgives i [Nyt fra Danmarks Statistik](#).

8.5 Publikationer

Statistikken indgik indtil 2024 i [Statistisk Tiårsoversigt](#).

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under emnet [Råstofindvinding](#) i følgende tabeller:

- [RSTo4](#): Losning af råstoffer fra havet (1000 m3) efter område, råstoftype og tid
- [RST3](#): Råstoffer indvundet fra Farvande (1000 m3) efter område, råstoftype og tid
- [RSTo1](#): Råstofindvinding (1000 m3) efter område, råstoftype og tid

8.7 Adgang til mikrodata

Forskere kan få adgang til mikrodata gennem Danmarks Statistiks Forskningsservice.

8.8 Anden tilgængelighed

Ikke relevant for denne statistik

8.9 Diskretioneringspolitik

I udarbejdelsen af Råstofindvinding i Danmark følges Danmarks Statistiks [Datafortrolighedspolitik](#).

8.10 Diskretionering og databehandling

I tilfælde af, at branchetal er berørt af diskretioneringssyn, offentliggøres tallene ikke men indgår i aggregerede summer.

8.11 Reference til metodedokumenter

Der findes ikke yderligere dokumentation

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Fødevareerhverv, Erhvervsstatistik.
Kontaktpersonen for statistikken er Morten Skovrider Kollerup, tlf: 21 29 55 76 og e-mail:
MSL@dst.dk.